

‘ZELFS DE PROFITEUR DOET MEE AAN SCHOON, HEEL EN VEILIG’

Bedrijfsleven

Vandalisme, agressie, winkeldiefstallen en overvallen. De criminaliteit in het bedrijfsleven kent vele vormen. Menig ondernemer neemt dan ook de nodige maatregelen, zoals de aanschaf van beveiligingscamera's. Met de Experimentenwet Bedrijven Investeringszones heeft hij nu ook de mogelijkheid om samen met zijn ondernemerscollega's te investeren in een aantrekkelijke en veilige bedrijfsomgeving. Wel moet eerst aan een aantal voorwaarden worden voldaan.

door Sandra Put

De auteur is werkzaam als journalist bij KEPCOM Creatieve Communicatie.

Een aantrekkelijk en veilig ondernemersklimaat gaat verder dan het bedrijf alleen. Ook buiten de zaak moet worden geïnvesteerd in schoon, heel en veilig. Als de bedrijfsomgeving op orde is, wordt het gebied voor menig crimineel en vandaal onaantrekkelijk. Met de komst van de Experimentenwet Bedrijven Investeringszones (BIZ) kunnen ondernemers nu besluiten om met elkaar te investeren in de bedrijfsomgeving. Door gezamenlijk geld te 'sparen' en vervolgens uit te geven aan onder andere het verwijderen van graffiti,

het plaatsen van meer prullenbakken, het verbeteren van de toegangswegen en het zorgen voor goede verlichting, kunnen de aantrekkelijkheid van een gebied en het sociaal veiligheidsgevoel worden vergroot. "Het oprichten van een Bedrijven Investeringszone is een perfect middel om met elkaar voor de bedrijfsomgeving te zorgen", stelt Anne Volkers, secretaris Criminaliteitsbeheersing en Veiligheid bij VNO-NCW/MKB-Nederland. De ondernemersorganisatie VNO-NCW nam samen met het ministerie van Economische Zaken (EZ), MKB-Nederland en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het initiatief de BIZ-wetgeving te realiseren. De BIZ was daarvoor al op de landelijke politieke agenda gezet door het Platform Binnenstadsmanagement.

“De wet maakt het voor gemeenten mogelijk om op initiatief van ondernemers tijdelijk, tot 1 juli 2015, in een bepaald gebied belasting te heffen”, legt Volkers uit. “Deze zogeheten BIZ-bijdrage wordt weer uitgekeerd als subsidie aan de ondernemers, die daarmee extra voorzieningen binnen hun gebied kunnen financieren. De terminologie ‘subsidie’ is overigens wat ongelukkig, het gaat tenslotte om het eigen geld van de ondernemers, maar het is de enige fiscale manier waarmee het mogelijk is de heffing een-op-een aan hen terug te geven.”

EVALUATIES

De Experimentenwet BIZ is op 1 mei 2009 in werking getreden. De wet vervalt per 1 januari 2015, maar als uit de evaluaties blijkt dat de BIZ succesvol is, kan er een definitieve wet voor in de plaats komen. “Op dit moment lopen er ongeveer zestig initiatieven in 35 gemeenten”, aldus Volkers. “Acht initiatieven zijn inmiddels officieel een BIZ geworden. Nog tot 1 mei 2011 kunnen er nieuwe Bedrijven Investeringszones worden opgericht. Het is de bedoeling dat de wet in 2012 voor het eerst wordt geëvalueerd.”

Het ministerie van Economische Zaken heeft het onafhankelijke organisatieadviesbureau Berenschot opdracht gegeven de evaluatie uit te voeren. Met een jaarlijkse enquête onder ondernemers en gemeenten, het houden van ‘boardroomsessies’ met betrokkenen, documentonderzoek en het volgen van tien opgestarte Bedrijven Investeringszones, wordt onder meer antwoord gegeven op de vraag of het nieuwe instrument positief bijdraagt aan het lokale ondernemersklimaat en maatschappelijke kwesties. “Er is een duidelijke relatie tussen achterstallig onderhoud en criminaliteit en overlast”, zegt Volkers.

“Ik verwacht dan ook dat de evaluaties positief zullen zijn, want met de BIZ pakken de ondernemers met elkaar problemen als verloedering aan.”

“De BIZ is zo vormgegeven dat het vooral voordelen kent: het instrument is van, voor en door ondernemers”

Volkers weet ook dat een groot deel van de Nederlandse ondernemers heeft zitten wachten op een instrument als de BIZ. “Er is grote behoefte om verbeteringen aan te brengen in de eigen bedrijfsomgeving. Dat gebeurde ook al via instrumenten als ondernemersfondsen en de onroerendesaakbelasting, maar daar kleven nogal wat nadelen aan. De OZB kun je bijvoorbeeld niet gebiedsgericht inzetten, ondernemersfondsen zijn juridisch gezien vaak heel complex en in samenwerkingsverbanden als het Keurmerk Veilig Ondernemen kan een evenwichtige verdeling van de lasten lastig zijn. De BIZ is zo vormgegeven dat het vooral voordelen kent: het instrument is van, voor en door ondernemers. Zij beslissen wat er in hun plan van aanpak staat en daarmee in de gemeentelijke verordening. Daarnaast is de BIZ gebiedsgericht, zijn er geen hoge uitvoeringskosten en is er een wettelijke basis.”

Bijkomend voordeel van de BIZ is volgens Volkers de aanpak van *freeriders*, ondernemers die zich niet aansluiten bij een ondernemersvereniging en zo niet meebetalen aan collectieve activiteiten, maar wel meeprofiteren. “In Engeland bestond ruim tien jaar geleden al het zogenoemde Business Improvement District met als doel de free-

riders-problematiek aan te pakken. Onze BIZ lijkt erop, maar het aanpakken van de freeriders zien wij als een mooi neveneffect. Het eerste doel van de BIZ is en blijft het verbeteren van de bedrijfsomgeving om zo criminaliteit tegen te gaan en de winkelgebieden aantrekkelijker te maken voor het publiek.”

DRAAGVLAKMETING

Toch lijkt het nieuwe wettelijke instrument ook een nadeel te kennen. Om tot een BIZ te komen moet de gemeentelijke verordening een draagvlakmeting doorstaan. Daaraan moet vijftig procent van de ondernemers uit de zone meedoen en twee derde van hen moet vóór de BIZ stemmen. Inmiddels is gebleken dat een groot deel van de draagvlakmetingen die al hebben plaatsgevonden, een negatieve uitslag hebben. “De precieze reden daarvan is ons nog niet bekend”, zegt Jaap Berends, beleidsmedewerker Economische Zaken bij de VNG. “We moeten de cijfers nog goed evalueren. Wat wel opvallend is, is dat in ene stad alle BIZ-initiatieven zijn afgeketst, terwijl in de andere stad alle draagvlakmetingen juist positief waren.”

“Er zullen altijd ondernemers zijn die het niet willen, maar wij vermoeden dat er ook andere oorzaken aan ten grondslag liggen”

Berends noch Volkers vermoedt dat de negatieve uitslagen van de draagvlakmetingen komen doordat veel ondernemers het niet zien zitten deel te nemen aan de wettelijke verplichte heffing. “Nee, natuurlijk zullen er altijd ondernemers zijn die het niet willen, maar wij vermoeden dat er ook andere

oorzaken aan ten grondslag liggen”, zegt Berends. “Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat er sprake is van een te lage opkomst, doordat er te weinig aan promotie is gedaan. In andere gemeenten hebben de ondernemers misschien een te zwaar programma samengesteld en is het beter als ze beginnen met een of twee onderwerpen die ze willen aanpakken. Dan is de heffing lager en kunnen ondernemers in het gebied eerst kijken wat ze vinden van de BIZ.”

Wanneer een draagvlakmeting in een gebied negatief uitvalt, betekent dat volgens Berends dan ook niet dat een BIZ er definitief nooit zal komen. “De initiatiefnemers kunnen het altijd opnieuw proberen. Ze kunnen hun plan van aanpak aanpassen, zorgen voor meer publiciteit en ondernemers die tegen waren misschien persoonlijk benaderen om ze alsnog te overtuigen van de winst die een BIZ oplevert. Het opstarten van een BIZ kost de ondernemers overigens best veel energie”, geeft Berends toe. “Er komt veel bij kijken. Het is een lange procedure, maar als er in het voortraject veel en duidelijk wordt gecommuniceerd over wat de bedoeling is, dan kan het vervolg – het vaststellen van de verordening door de gemeenteraad – soepel verlopen. Al met al is er zeker een half jaar nodig om van plan van aanpak tot een verordening te komen die voldoende draagvlak kent.”

VOORWAARDEN

“Veel tijd en energie kost het zeker”, zegt ondernemer Roeland Hup van een grotere winkelketen. Hij was zelf betrokken bij de oprichting van de eerste BIZ van Nederland. In zijn gemeente Hoogeveen stemde 79,5 procent van de ondernemers die meededen aan de draagvlakmeting, voor invoering van de BIZ. “Maar voor we zover waren, hebben we heel wat moeten doen.” Een van de voorwaarden van de BIZ >>

(zie kader) is dat de ondernemers zelf met een plan van aanpak komen en een speciale vereniging of stichting oprichten. “Wij hebben de Stichting Centrummanagement in het leven geroepen. Met deze stichting en 25 ambassadeurs, van wie ik er een was, hebben we de ruim vierhonderd ondernemers in het centrum bezocht om tekst en uitleg te geven over de invoering van de BIZ en de plannen van de Stichting Centrummanagement.” Hup geeft aan dat de gemeente de ondernemers erg goed heeft geholpen. “We hebben een centrummanager kunnen aanstellen die het eerste jaar draait op kosten van de gemeente. En met de gemeentelijke initiator hebben we een goede begroting op kunnen stellen. Ik denk dat zo'n samenwerking tussen ondernemers en gemeente echt nodig is om tot een BIZ te kunnen komen.”

Het mooiste van de BIZ vindt Hup dat met de verplichte heffing nu ook de profiteurs meebetalen aan een schone, veilige omgeving. “Want wat heb ik mij de laatste jaren geërgerd aan de freeriders. Zelfs om de intocht van Sinterklaas hadden we ellende. Sommige ondernemers weigerden mee te betalen en dat vonden anderen natuurlijk oneerlijk. Daar is met de BIZ nu ook een eind aan gekomen. Iedereen betaalt een bijdrage die is gebaseerd op de WOZ-waarde van de onderneming, dat varieert van 400 tot 1500 euro per jaar. Daarvan kunnen we de activiteiten op elk gebied uitvoeren die we in onze begroting hebben opgenomen. Zo kunnen we tenminste zonder problemen Sinterklaas, de kerstman en de paashaas langs laten komen.”

OVEREENKOMST

Anne Volkers benadrukt dat de BIZ niet voor commerciële doeleinden is bedoeld en evenmin voor sinterklaasintochten. “Natuurlijk dragen activiteiten als deze ook bij aan

een grotere aantrekkelijkheid van een gebied. Maar als voorwaarde voor de BIZ moet er met het plan van aanpak worden geïnvesteerd in activiteiten gericht op het bevorderen van de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit of op een andere medepubliek belang in de openbare ruimte.” Volkers raadt ondernemers aan om in de plannen altijd een Service Level Agreement op te nemen. “De BIZ is namelijk alleen bedoeld om extra dingen te doen bovenop het bestaande dienstenniveau. Als normaal gesproken het vuilnis één keer per week wordt opgehaald, dan gaan ondernemers pas betalen als besloten wordt dat een keer extra te doen. Als dat niet zo zou zijn, dan wordt een BIZ direct om zeep geholpen.”

Dat is ook precies wat er in Hoogeveen is afgesproken. “De gemeente heeft ons ook al een voorschot gegeven van het geld dat we uiteindelijk terugkrijgen”, zegt Hup. “We kunnen dus al gaan investeren. Onze drie werkgroepen Evenementen, Beheer en Visie zitten dan ook niet stil. We gaan de graffiti aanpakken, zorgen voor nieuwe feestverlichting en meer prullenbakken. Ja, dat zal volgens ons zeker bijdragen aan een aantrekkelijker en veiliger bedrijfsomgeving. De werkgroepen sturen aan en grijpen ook in bij conflicten. Bijkomend voordeel van de BIZ is trouwens dat we nu met de gemeente om tafel zitten. We hebben vaste contactpersonen gekregen, onder wie de gemeentelijke initiator binnenstad. Hierdoor is het een stuk makkelijker is geworden om bij nieuwe ideeën de juiste ingang te vinden. Ik merk om mij heen dat de meeste ondernemers tevreden zijn met de BIZ. We raden het ondernemers in andere gemeenten absoluut aan. Je moet alleen een lang traject zien te doorstaan. Dat vraagt veel geduld, energie en betrokkenheid, maar uiteindelijk levert het nog meer op.” <<

BIZ IN EEN PAAR STAPPEN

Om tot een Bedrijven Investeringszone te komen moeten ondernemers een aantal stappen doorlopen. Het begint met een plan waarin de activiteiten staan vermeld die bijdragen aan het verbeteren van de aantrekkelijkheid en veiligheid van een bepaald gebied. De initiatiefnemers bespreken hun plannen met de overige ondernemers in de zone. Zodra het plan duidelijk is, vindt er overleg plaats met de gemeente. Als er een breed draagvlak is bij de ondernemers en de gemeente heeft aangegeven mee te willen werken, moeten de ondernemers een vereniging of stichting oprichten. Om de verordening te kunnen vaststellen, moet eerst een uitvoeringsovereenkomst tussen de vereniging/stichting en gemeente worden getekend. De gemeenteraad stelt de verordening vervolgens vast, waarin onder meer het beoogde gebied, de activiteiten, de bijdrageverplichting en het tarief staan beschreven. Na de vaststelling vindt er een draagvlakmeting plaats onder de ondernemers in de zone. Bij voldoende draagvlak treedt de verordening in werking. Alle ondernemers zijn daarmee verplicht de heffing te betalen. De hoogte van de heffing is afhankelijk van de WOZ-waarde van het bedrijf of is als een vast bedrag vastgesteld. De vereniging/stichting krijgt het geld weer terug via een subsidie en kan daarmee de plannen uitvoeren. Als betrokken ondernemers door gewijzigde omstandigheden of om andere redenen de BIZ toch niet ideaal vinden, dan kunnen zij een jaar na invoering vragen om een nieuwe draagvlakmeting.

Voor meer informatie: www.biz-nl.nl